

Начало>Съдебни процедури>Граждански дела>Събиране на доказателства

Събиране на доказателства

Унгария

1 Тежест на доказване

Тежестта на доказване се носи от страната, чиито интереси биха били засегнати по неблагоприятен за нея начин, ако усилията за предоставяне на доказателства са неуспешни.

1.1 Какви са правилата във връзка с тежестта на доказване?

Освен ако в закона не е предвидено друго, задължение на страните е да установят съответните факти по делото и да предоставят доказателства в подкрепа на своите твърдения. Освен ако в закона не е предвидено друго, съответните факти по дадено дело трябва да бъдат доказани от страната, която има интерес фактът да бъде приет от съда за верен, като последиците от непредставянето на доказателства за такъв факт или невъзможността той да бъде доказан се понасят от същата страна. При трудов спор работодателят трябва да докаже съдържанието на всяко колективно споразумение, всички вътрешни правила и инструкции, които са необходими да се постанови решение по иска, и всеки документ, изготвен като част от дейностите на работодателя, който е необходим да се постанови решение по правния спор, точността на изчисленията, свързани с претендирани обезщетения, ако са оспорени, и изплащането на всякакви обезщетения в случай на спор относно възнагражденията. При спор, касаещ трудово правоотношение в областта на обществените услуги, публичният орган трябва да докаже съдържанието на общоприложимите разпоредби и инструкции, които са необходими да се постанови решение по иска, и всички документи, изготвени като част от дейностите на публичния орган, които са необходими да се постанови решение по правния спор, точността на оспорените изчисления, свързани с претендирани обезщетения, и изплащането на всякакви обезщетения в случай на спор относно възнагражденията.

1.2 Съществуват ли правила, които освобождават някои факти от необходимостта да бъдат доказвани? В кои случаи? Възможно ли е да се обори определена правна презумпция чрез представяне на доказателства?

Ако е налице невъзможност за доказване, фактът, който трябва да бъде доказан от засегнатата от такава невъзможност страна, може да бъде приет от съда за верен, ако последният няма никакви съмнения относно неговата истинност. Изложението на факт може да бъде прието от съда за вярно, ако той няма никакви съмнения относно неговата истинност и ако той е признат от ответната страна, представен е по един и същи начин от страните, не се оспорва от ответната страна, въпреки че тя е призована от съда да го оспори, или се смята за безспорен съгласно посочения закон. Факти, които се считат от съда за общоизвестни или с които съдът е официално запознат, се вземат под внимание от съда дори и на тях да не се е позовавала нито една от страните. Съдът взема предвид законовите презумпции служебно, включително обстоятелства, които — по силата на закон и освен ако не е доказано друго — трябва да се считат за верни. Например в семейното право има ограничен брой необорими презумпции и факти, които законът не позволява да бъдат оборени.

1.3 До каква степен съдът трябва да е убеден в даден факт, за да го използва за обосноваване на решението си?

В гражданскопроцесуалните норми на Унгария не се предвижда минимална степен на убеденост на съда. Освен ако в закона не е предвидено друго, съдът не е ограничен до прилагането на конкретни формални правила или методи на доказване или до използването на определени доказателствени средства и е свободен да се позовава на доказателства, представени от страните, както и на всяко друго доказателство, което може да помогне за установяване на фактите по делото. Това обаче не се прилага за законови презумпции, включително правни норми, според които определени факти трябва да се считат за верни, освен ако не бъдат представени доказателства за обратното. Съдът установява съответните факти по делото, като сравнява и оценява индивидуално и съвместно изявленията и поведението на страните в хода на производството, както и установените в хода на изслушването доказателства и други данни, свързани с делото, в съответствие с вътрешното си убеждение.

2 Събиране на доказателства

Съдът събира доказателства с цел установяване на фактите, необходими за постановяване на решение по спора.

2.1 За събирането на доказателства винаги ли е необходимо искане от страна по делото или в някои случаи съдията може да събере доказателства по собствена инициатива?

Освен ако в закона не е предвидено друго, съответните факти по дадено дело трябва да бъдат доказани от страната, която има интерес фактът да бъде приет от съда за верен, като последиците от непредставянето на доказателства за такъв факт или невъзможността той да бъде доказан се понасят от същата страна. В гражданските производства съдът може да разпреди служебно събирането на доказателства, ако това е позволено от закона.

В административните производства съдът може да разпреди служебно събирането на доказателства по отношение на факти или доказателства в подкрепа на обстоятелства, които той трябва да вземе предвид служебно, ако се касае за нарушение, застрашаващо малолетно или непълнолетно лице или лице, което има право на обезщетение за инвалидност, или ако това е предвидено в закон.

2.2 Какво следва, след като събирането на доказателства по искане на страна по делото бъде допуснато?

Изслушват се свидетели, възлага се изготвянето на експертизи от вещи лица и, ако е необходимо, вещите лица се изслушват и се извършват огледи, като от притежателите на документи, видеозаписи, звукозаписи, звуко- и видеозаписи или други веществени доказателства се изисква да ги представят.

2.3 В кои случаи съдът може да отхвърли искане на страна по делото за събиране на доказателства?

Съдът не е обвързан от направените от дадена страна искания за представяне на доказателства, нито от нейно решение относно събирането на доказателства. Той може да отхвърли дадено искане за събиране на доказателства, ако искането не е подадено в съответствие с разпоредбите на Закон СХХХ от 2016 г. относно Гражданския процесуален кодекс, освен ако в закона не е предвидено друго, или ако страната, задължена да заплати авансово разноските за събирането на доказателствата, не е изпълнила задължението си за авансово плащане, въпреки че е била призована да го направи. Съдът отхвърля искане за събиране на доказателства или прекратява събирането на доказателства, което вече е разпоредено, ако то не е необходимо за постановяването на решение по правния спор.

2.4 Какви са различните видове доказателствени средства?

Доказателствените средства включват по-специално свидетелски показания, експертизи, документи, видеозаписи, звукозаписи, видео- и звукозаписи и други веществени доказателства. Доказателствените средства не могат да бъдат допуснати, ако са изключени по закон или ако са обвързани с дадени условия, освен когато тези условия са изпълнени. Доказателства могат да се събират и при оглед. Клетвените декларации не се допускат като доказателство в хода на производството.

2.5 Какви са начините за снемане на свидетелски показания и различават ли се те от средствата, използвани за снемане на експертни заключения? Какви са правилата във връзка с представянето на писмени доказателства и експертни заключения/становища на вещи лица?

В съответствие с принципа за прякото доказване като общо правило свидетелите и вещите лица дават показания в съдебно заседание. Ако дадена страна желае да докаже своите твърдения с документи, тя трябва да приложи документа към нейното искане или трябва да го представи по време на заседанието. Към документ, който е на чужд език, трябва да бъде приложен поне обикновен писмен превод на документа на унгарски език. Ако възникнат някакви съмнения относно точността или пълнотата на преведения текст, трябва да се използва заверен превод, при отсъствието на който съдът няма да вземе предвид документа. По искане на страната, представяща доказателства, съдът може да задължи ответната страна да предостави всеки документ, който притежава и който така или иначе ще бъде задължена да оповести или да представи съгласно правилата на гражданското право. По-специално това е задължение на ответната страна, в случай че документът е издаден в интерес на страната, представяща доказателствата, или свидетелства за правоотношение, касаещо последната страна, или е свързан с изслушване, отнасящо се до такова правоотношение. Ако документът се притежава от лице, което не участва в делото, съдът ще може да получи документа, като приложи правилата относно провеждането на оглед. Ако дадена страна е внесла предложение за представяне на доказателства, съдът урежда получаването на документи или на данни, съхранявани от съд, нотариус, друг публичен орган, административен орган или друга организация, при условие че оповестяването на документа или на данните не може да бъде поискано директно от страната. Получаването на оригинала на документ не е необходимо, ако няма нужда той да бъде проверяван и ако в хода на съдебното заседание страната представи заверено или обикновено копие от него. Изпращането на документ може да бъде отказано единствено ако той съдържа класифицирана информация.

2.6 Има ли доказателствени средства, които се ползват с по-голяма доказателствена сила от други?

По принцип не.

2.7 За доказването на определени факти, задължително ли е използването на определени доказателствени средства?

По принцип не е налице такова задължение. В изключителни случаи, например в рамките на производство за обявяване на недееспособност на дадено лице, съдът е длъжен да покани нещо лице — психиатър, който да оцени психичното състояние на ответника.

2.8 По закон свидетелите длъжни ли са да дадат показания?

Да, но в някои случаи те могат да откажат да свидетелстват.

2.9 В кои случаи те могат да откажат да свидетелстват?

Следните лица могат да откажат да дадат показания:

роднините на всяка от страните;

лице, което с показанията си би уличило себе си или роднина в извършване на престъпление, може да откаже да отговори на съответния въпрос;

лице, което е обвързано от своята професия с пазене на тайна, ако неговите показания биха означавали нарушаване на задължението за пазене на тайна, освен ако заинтересованата страна го освободи от това задължение;

лице, обвързано от поверителността на професионалната тайна, по отношение на въпроси, по които даването на показания би означавало нарушаване на задължението му за пазене на поверителност, освен когато данните, включени в показанията, не са квалифицирани като търговска тайна съгласно Закона за достъпа до данни от обществен интерес и данни, достъпни поради съображения от обществен интерес, или ако предметът на производството е да се реши дали предоставените данни са от обществен интерес или са достъпни поради съображения от обществен интерес или не;

медиатор/вещо лице в производство по медиация, участващи в спора, доставчици на медийно съдържание и лица в трудово или подобно на него правоотношение с такива доставчици, по отношение на въпроси, по които техните показания биха означавали разкриване на самоличността на лицето, което им е предоставило информация, в контекста на тяхната дейност като доставчици на медийно съдържание.

2.10 Може ли лице, което откаже да свидетелства, да бъде санкционирано или принудено да даде показания?

Свидетели, назначени от съда вещи лица, притежатели на документ или вещ, подлежащи на оглед, и други лица, чието участие в събирането на доказателства се счита за необходимо от съда (наричани съвместно: „сътрудници“), са задължени да допринасят за събирането на доказателства. Ако даден сътрудник не изпълни задължението си без предварително да поиска да бъде извинен по основателна причина, която е в състояние да докаже, съдът ще го задължи да възстанови направените разноски и може да му наложи глоба, може да му разпореди да се яви задължително, може да намали възнаграждението му и може да уведоми неговия ръководител, надзорен орган или работодател за неявяването му. Съдът може да наложи едновременно повече от една от тези принудителни мерки.

Принудителните мерки не могат да се прилагат срещу малолетно или непълнолетно лице на възраст под четиринадесет години, но от неговия законен представител може да се изиска да възстанови направените разноски и да му бъде наложена глоба.

Ако след налагането на каквато и да е принудителна мярка сътрудник изпълни задължението си или поиска да бъде извинен поради основателна причина, която е в състояние да докаже, съдът ще отмени заповедта за принудителна мярка.

Свидетел може да подаде отделна жалба срещу решение, което го задължава да даде показания. Жалбата спира изслушването на свидетелите.

Ако отказът на свидетел да даде показания, е явно лишен от правно основание, съдът, който се произнася по жалбата, може да наложи глоба на свидетеля и в съдебното производство по делото може да задължи свидетеля да възстанови направените разноски.

2.11 Има ли категории лица, от които не може да бъдат снети показания?

Законният представител на свидетел не може да бъде изслушван като свидетел, освен когато физическото лице, което той представлява, е компетентно да участва в производството.

Дадено лице не може да бъде изслушано като свидетел, ако е действало в качеството си на адвокат на ответника по въпрос, за който е научило в качеството си на адвокат на ответника, или ако не е било освободено от задължението за поверителност по въпрос, свързан с класифицирана информация.

Непълнолетно или малолетно лице под четиринадесетгодишна възраст може да бъде изслушано като свидетел само ако доказателствата, които се очаква да представи, не могат да бъдат събрани по друг начин.

2.12 Каква е ролята на съдията и страните при разпита на свидетел? При какви обстоятелства свидетел може да бъде разпитан чрез използването на видеоконферентна връзка или други технически средства?

Свидетелите се призовават от съда да се явят в съдебното заседание, където по принцип ще бъдат изслушвани от председателя на съда, разглеждащ делото, или — в случай на едноличен състав — от съдията, който води делото.

Председателят на съда може също така да позволи при искане от страната, поискала изслушването на свидетеля, тя първа да задава директно въпросите си към свидетеля, преди да позволи на ответната страна да задава въпроси, в случай че ответната страна е подала искане във връзка с това. В тези случаи председателят на съда и всички останали членове на състава могат да задават въпроси на свидетеля, след като той бъде разпитан от страните.

3 Преценка на доказателствата

Съдът установява съответните факти по делото, като сравнява и оценява индивидуално и съвместно изявленията и поведението на страните в хода на производството, както и установените в хода на изслушването доказателства и други данни, свързани с делото, в съответствие с вътрешното си убеждение.

3.1 Набавянето на доказателства по незаконосъобразен начин от страна по делото ограничава ли съда да ги вземе предвид при постановяването на решение?

Доказателствено средство, или всяка отделна част от него, е незаконно или не може да бъде използвано в делото, ако

а) е получено или представено чрез нарушаване или заплашване на правото на лицето на живот и физическа неприкосновеност;

б) е предоставено чрез всякакъв друг незаконосъобразен метод;

в) е получено по незаконосъобразен начин;

г) представянето му пред съда би нарушило правото на лична неприкосновеност.

Освен ако не са получени или представени чрез нарушаване или заплашване на правото на живот и физическа неприкосновеност, незаконните доказателствени средства могат да бъдат взети предвид от съда по изключение и при надлежно отчитане на конкретните обстоятелства и степента на нарушаване на закона, правният интерес, засегнат от нарушаването на закона, въздействието на незаконните доказателства върху откриването на фактите, тежестта на други налични доказателства и всички други обстоятелства по делото.

3.2 Показанията на страна по делото смятат ли се за доказателство?

Изявлението на дадена страна не се счита за доказателство; при установяване на фактите по делото обаче съдът оценява и твърденията на страните, както е описано във въпрос 3.

Последна актуализация: 15/01/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.